

ע"פ 652/23 - עباس מחאג'נה נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 652/23

לפני:
כבود השופט ע' ברון
כבוד השופט ע' גروسקובף
כבוד השופט ר' רונן

המערער: עباس מחאג'נה

נ ג ד

המשיבת: מדינת ישראל

ערעור על גזר דיןו של בית המשפט המחויז בחיפה
מיום 7.12.2022 (כבוד השופט מ' עלי) ב-ת"פ
479-05-22

תאריך הישיבה: ח' בניסן התשפ"ג (30.3.2023)

בשם המערער:עו"ד דועא שתוי

בשם המשיבת:עו"ד נגה בן סידי

בשם שירות המבחן למבוגרים:עו"ס סיון קוריס

פסק דין

השופט ע' ברון:

עמוד 1

1. עניינו בערעור על גזר דין של בית המשפט המחוזי בחיפה מיום 7.12.2022 (השופט מ' עלי) ב-ת"פ 22-05-479, במסגרתו נגזר על המערער עונש מאסר בפועל לתקופה של 24 חודשים בגין תקופת מעצרו, מאסר על תנאי ופיקוח בסך 7,500 ש"ח לנפגע העבירה. זאת לאחר שהוושע על פי הודהתו במינוחם לו בכתב האישום המתווך (להלן: כתב האישום), בעבורות של סיוע לחבלה חמורה בנسبות מחמיירות, לפי סעיף 333 בצוירוף סעיפים 31-333 בחקוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין), ובעבורה של תקיפה סתם בנسبות מחמיירות לפי סעיף 379 בצוירוף סעיף 382(א) לחוק העונשין. יצוין כי כתב האישום הוגש נגד שני נאים נוספים, פרט למערער שהוא נאם 2 - אחוי הצעיר של המערער ומכר נסף (להלן: הנאם 1 והנאם 3, בהתאם) - שניהם קטינים במועד האירוע נושא כתב האישום.

כתב האישום

2. על פי המתואר בכתב האישום, בין המערער, הנאים 1 ו-3 ונפגע העבירה שהוא יולד בשנת 2000 (להלן: המתלוון) היכרות מוקדמת והם מתגוררים בשכונות, כאשר הנאם 1 והמערער הם אחיהם. ביום 18.4.2022 בשעות הלילה נהג הנאם 1 בקטנוו כשמאחוריו רכבו הנאים 3, בשכונות מחריג'נה באום אל פחם. במהלך הדרכו, בשל נחאה בלתי זהירה, כמעט והתגנשו נאים אלה ברכבו של אדם בשם חסן ابو רעד מחריג'נה (להלן: חסן). חסן העיר לנאם 1, ולאחר חילופי דברים בין השניים, נסע חסן מהמקום. המתלוון, שנכח בקרבת מקום יחד עם אחיו הצעיר כתין' (להלן: כ') והבחן בהתרחשות, העיר לנאם 1 על התנהגותו. בין הנאם 1 לבין המתלוון התפתח דין ודברים, עד שבשלב מסויים הנאם 1 יצא מכיסו כל' חד דמי מברג שטוח באורך כ-10 ס"מ (להלן: המברג) ודקר את המתלוון בחזה. הנאם 3, שעמד בסמוך והבחן במתරחש, תקף את המתלוון במכת אגרוף בפנוי, וכ' משך את הנאם 3 מהmateלון.

בשלב זה, הגיע המערער למקום ההתרחשות, נתל קרש שמצא במקום, קרא אל המתלוון "מה אתה מרבי' לאחי עז", ותקף שלא כדין את המתלוון באמצעות הקרש, בנוכחות הנאים 1 ו-3. בהמשך, המתלוון נפל ארצה, ולנגד עיניו של המערער הנאם 1 דקר את המתלוון בגבו ובצוארו "עוד מספר רב של פעמים", כשבמקביל הנאם 3 תקף את המתלוון באמצעות הקרש. תוך כדי כך, המערער ניסה לתקוף את המתלוון בשנית באמצעות קרש, "זאת על מנת לאפשר או להקל את תקיפת המתלוון ע"י נאים 1 ו-3" - אך כ' נתן ממנו את הקרש. בהמשך, עם התקלות אנשים נוספים, נמלטו המערער, והנאים 1 ו-3 מהמקום באמצעות הקטווע. כתוצאה מהתקפה, נגרמו למתלוון חבלות חמורות, שכלו פצעי דקירה רבים בבית החזה ובצואר; כן נגרם למTELון חור בריאה, וכתוואה מכך "חזה אוור" ביןוני-גדול בבית החזה הימני, והוא טיפול על ידי נקז בבית החזה והיה שרוי בסכנת חיים.

בגין המעשים המתוארים, המערער הואשם בכתב האישום בעבירה של סיוע לחבלה חמורה בנسبות מחמיירות לפי סעיף 333 בצוירוף סעיפים 31-333 לחוק העונשין, וכן בעבירה של תקיפה סתם בנسبות מחמיירות, לפי סעיף 379 בצוירוף סעיפים 382(א) לחוק העונשין.

ההליך בבית המשפט המחוזי

3. ביום 12.9.2022 המערער הורשע על פי הודהתו במסגרת הסדר טיעון בעבירות המียวחות לו בכתב האישום. הסדר הטיעון לא כלל הסכמה לעניין העונש. בהמשך לכך, הורה בית המשפט המחוזי על ערכית تسוקיר שירות מבחן בעניינו של המערער, שהוגש לבית המשפט המחוזי ביום 17.11.2022. מהتسוקיר עולה כי המערער הוא רוקן כבן עמוד 2

23, ומוגדר כiem בבית הורו; לאור שנות התבגרותו, אביו נעדר לפרקם מהמסגרת המשפחתית בנסיבות שפורטו, באופן שגעה אישית וכלכליות ניכרת בנסיבותיו. לפי הتفسיר, המערער ראה במעשו ביטוי של "מחובות משפחתית" כלפי אחיו, ובכך הביע תפיסה המוניקה לגיטימיות לשימוש באלים לצורך הגנה על בני משפחתו. לבסוף, הتفسיר העריך כי "קיים רמת סיכון ממשמעות להישנות עבריות דומות בעתיד" ונמנע מהמליצה טיפולית או עונשה בעניינו. בנוסף על כך, במסגרת הابتאה הראית והטייעונים לעונש, המתلون העיד בפני בית המשפט המחויז, וטען כי לאחר המקרה הוא והמעערער התפיסו. המתلون הצהיר כי הוא מוחל למעערער על מעשיו, ציין כי בעת שהותקף הרגיש "רגיל", כי מוצבו הבריאותי כiem "טוב בהרבה" וכי הוא מבקש שהמעערער ישחרר.

4. ביום 2022.12.7 ניתן גזר הדין בעניינו של המערער (להלן: גזר הדין). בפתח הדברים, התייחס בית המשפט המחויז לעיקרי הסקירה וההערכות שבتفسיר שירות המבחן, ולטענות הצדדים לעונש. במסגרת שרטוט מתחם העונש ההולם, בית המשפט ציין שהערכיהם המוגנים שנפגעו הם שלמות הגוף והנפש, ההגנה על הביטחון האישי של הפרט ושלום הציבור. בית המשפט המחויז קבע כי המערער פגע פגעה חמורה בערכיהם אלו, לנוכח נסיבותיו החמורות של האירוע וחילקו היחסוי המשמעותי של המערער. נקבע כי אמונם המערער הגיע למקום ההתרחש רק לאחר שהמתلون נזכר לראשונה, אך הוא נכח במקום בזמן שחייב לדקור את המתلون בגבו ובצווארו, אף ה策רף למעשיו התקיפה. להתנגדות זו ייחס בית המשפט המחויז חומרה יתרה בהיות המבורג שבחבורה, ממנו היה מצופה לפעול להפסקת האלים. בית המשפט אף עמד על התוצאה החמורה שנגרמה למתلون ועל הסיכון החמור שנשקף לו עקב מעשי האלים. לפיכך בהתאם למדייניות העונשה הנוגעת במקרים מעין אלה, תוך שציין שככל מקרה ונסיבותו, העמיד בית המשפט המחויז את מתחם העונש ההולם על 12-36 חודשים בלבד מסר בפועל.

במסגרת קביעת העונש בתוך המתחם, התחשב בית המשפט המחויז בכך שהמעערער נעדר עבר פלילי, ובהתאם ביצוע העבירות עוד בראשית ההליך. כמו כן, בית המשפט המחויז נתן דעתו לגלו הצעיר ולנסיבות חייו המשפחתיות של המערער. עם זאת, בית המשפט הטיל ספק בכך שהמעערער הפנים את משמעות מעשיו החמורים, היות שראתה בהתנגדותו חלק מביטוי של "מחובות משפחתית". בית המשפט ציין את הסכם הסולחה שנערך לאחר האירוע בין משפטה המערער ובין משפחת המתلون, אך העיר כי ההסכם אינו כולל פרטם לגבי תנאי הסולחה ולא נאמר בו כי הוא כולל מרכיב של פיצוי, וכן קבע כי הিירותו של המתلون עם פרטי ההסכם היא חלקית. בהקשר זה, בית המשפט הוסיף ציין שהתרשם כי דברי המחלוקת שהביע המתلون בפני בית המשפט הם דברים "שאינם משקפים לגמרי את מצב הדברים כהוותיהם". לבסוף, גזר בית המשפט על המערער עונש מסר בפועל לתקופה של 24 חודשים בגין ימי מעצרו מיום 18.4.2022. כמו כן, נגזרו על המערער 12 חודשים מסר על תנאי, לפחות במשך שלוש שנים עבירות אלימות מסווג פשע, ו-6 חודשים מסר על תנאי, לפחות במשך פרק זמן של שלוש שנים עבירת אלימות מסווג עונש. בנוסף על כך, המערער חייב בפייצו המתلون בסך 7,500 ש"ח.

5. למען שלמות התמונה ציין כי בניתוח הורשו בהסכם גם הנאים 1 ו-3, ודינם נגזר ביום 2023.12.3. זאת לאחר שקדם לכך ובהתאם קטינים, נקבע כי הנאים 1 ו-3 ביצעו את המיותם להם בכתב האישום בהתאם להודאותם. בהמשך, ולאחר קבלתتفسיר חובה בעניינים מחמת גלם, הורשו הנאים 1 ו-3 בעבירה של חבלה חמורה בנסיבות חמירות לפי סעיף 333 בשילוב סעיפים 29-33 לחוק העונשין; הנאשם 1 אף הורשע ביצוע עבירות של נהיגה ללא רישיון תקף ולא פולשת ביטוח תקפה. בהתאם, על הנאשם 1 נגזר עונש מסר בפועל לתקופה של 16 חודשים בגין תקופת מעצרו ועונשים נלווים; על הנאשם 3 נגזרו 7 חודשים מסר בפועל שרוכזו בדרך של עבודות שירות ועונשים נלווים. למען הסדר יאמր כי הנאשם 3 הגיע ערעור על גזר דין והוא תלוי ועומד (ע"פ (2561/23).

6. לקראת הדיון בערעור, ביום 29.3.2023 הגיע שירות המבחן תסקיר משלים בעניין המערער (להלן: הتسקיר המשלים). לפי הتسקיר המשלים, המערער נמצא בשלב ראשוני של הליך טיפולי, שהחל ביום 5.1.2023 וצפו להימשך כ-4 עד 9 חודשים. כן צוין בתסקיר המשלים כי ניכרת אצל המערער מוטיבציה לשינוי, אך המערער טרם רכש את הכלים הנדרשים להתמודדות עם המניעים המצוים ברקע העבירות.

7. המערער משיג על חומרת העונשה עונש המאסר שהוטל עליו, וטען כי מתחם העונש ההולם חורג לחומרה מדיניות העונשה הנוגגת ואינו תואם לנסיבות העניין. לדבריו, הוא לא נכח במהלך הראשון של האירוע ואף לא יזם את האירוע, ומלאך תקיפת המתلون באמצעות קרש שמצא במקום, חלקו באירוע מתמצה במידה ונוכחות במקום העבירה. בשל כך, טוען כי המערער לא הוא שגרם לחבלות החמורות, אלא רק אפשר את ביצוע העבירה, ומ声称 כך לא הורשע בעבירה מושלתת אלא בעבירה סיווע בלבד; ובלשונו הودעת הערעור: "מעשו של המערער מסתכם (כך במקור, ע"ב') בכך שהוא עשה על מנת לאפשר את ביצוע העבירה, אותו מעשה מתרbetaה בתקיפת המתلون בקשר שמצא במקום ואת הניסיון שלו לתקוף המתلون" (סעיף 7 להודעת הערעור). כמו כן, טוען כי מדובר באירוע ספונטני שנעשה "בדם חמ" ולא תכנן מראש, כשהמערער בעת האירוע כלל אינו מודע לכך שהנאשמים 1 ו-3 הם שיזמו את הקטטה. המערער טוען כיشرطם מתחם העונש ההולם בבית המשפט המחויז לא נתן משקל מספק למדייניות העונשה הנוגגת, ומציג שורה של גזירות דין שניתנו בערכאות שונות בגין עבירות אלימות, שלישתו מלמדים על כך. בנסיבות אלה, טוען כי יש להעמיד את מתחם העונש ההולם על מספר חדש מאסר שיוכל שיוציא בדרך של עבירות, ועד ל-12 חודשים מאסר בפועל.

כמו כן, טוען כי בית המשפט המחויז שגה אף בקבעו את העונש בתחום המתחם, וכי היה מקום להטיל על המערער עונש המצרי ברף התיכון של מתחם העונשה. המערער מציין כי הודה בשלב מוקדם של ההליך המשפטי, וכי הוא נעדר עבר פלילי מכבד. זאת ועוד, המערער מבקש ליתן משקל במסגרת קביעת העונש בתחום המתחם להסתמך הסולחה שנוצרה בין וביין המתلون. לשיטתו, מדובר בהסתמך סולחה הוגן וראי, המיטיב עם החברה ועם הצדדים לו, שיש להעניק לו מקום במסגרת גזרת העונש בתחום המתחם; זאת במיוחד לנוכח התמייה הבורורה במערער שעלה מעדות המתلون. בנוסף על כך, טוען כי לא ניתן להתייחס לפער הגילים בין המערער לבין הנאשמים 1 ו-3 כנסיבות מחמירת, מאחר שהמערער עצמו הוא "בגיר-צעיר", בהיותו כבן 23 בלבד בעת ביצוע העבירה, ועודין מצוי בשלבי התפתחות גיבוש זהות.

יושם לב כי המערער כלל לא טען בערעור שלנוינו לעניין אחידות העונשה בהקשר לעונשם של הנאשמים 1 ו-3, בהכוו בדף שבஹוטם קטעים התייחסות העונשית אליהם היא שונה, כפי שהדגיש גם בית המשפט בעת שגורר את דינם של הקטנים הנאשמים 1 ו-3, שיזוון שהוא גם המותב שגורר את דינו של המערער; ובלשונו בית המשפט "(ש)הנאשם 2 (המערער, ע"ב) הוא בגיר ושיקולו העונשה לגביו שונים, במיוחד במקרים של המקרה הפרטני שלנוינו" (סעיף 47 לגזר הדין של נאשמים 1 ו-3).

8. המשיבה מצדה טוענת כי דין הערעור להידוחות. המשיבה מדגישה כי לפי עובדות כתוב האישום, המערער הצטרף לשנים האחרים, ותקף באמצעות קרש את המתلون. כמו כן, לאחר שהמתلون נפל לקרקע ונדרך בשנית מספר רב של פעמים, ניסה המערער להימשך ולהקוט בו עם הקרש כדי לאפשר את התקיפה בידי הנאשמים 1 ו-3.

בהתאם נטען כי אין מקום לקבל את העrüור - לנוכח חומרת העבירות, הנזק שנגרם למתלון ודרכי שירות המבחן. לשיטת המשפט, הנזקים החמורים שנגרמו למתלון הם בין היתר תוצאה של התנהלות המערער, שאפשרה את ביצוע העבירה. באשר להסכם הסולחה, המשיבה סומכת את ידיה על קביעות בית המשפט המחווי שלדבירה הטיל ספק במועד הסכם הסולחה, וטענת כי יש להתייחס אליו "בערבון מוגבל". כן נטען כי גזרי הדין שלאilaterם הפנה המערער מבוססים על מסכת עובדתית שונה שלא ניתן להקש ממנה לעניינו, מה גם שבכל אחד מהם קיימת נסיבה מקרילה המאבחן אותה מעוניינו של המערער.

דין והכרעה

9. לאחר שקלתني את טענות הצדדים, ALSO שבכתב ALSO שבטל-פה, הגעתו לכל מסקנה כי דין העrüור להידחות._CIDOU, אין זו דרך של ערצת העrüור להתערב בגין דין שנקבע על ידי הערקה הדינונית, אלא במקרים חריגים שבהם נפלת טעות מהותית בגין דין או שהעונש שנגזר מ冤א סטיה בולטות מדיניות הענישה הנוהגת (ראו מני רבים: ע"פ 21/6160 פלוני נ' מדינת ישראל פסקה 12 (18.7.2022); ע"פ 6918/21 אלעד בן נון נ' מדינת ישראל פסקה 11 (20.12.2022)). מקרה זה אינו בא בקהל אותו מקרים חריגים המצדיקים את הטעבותה של ערצת העrüור, ועל כן דין העrüור להידחות; ואבאר.

10. לא ניתן להקל ראש בחומרת המעשים בגין הורשע המערער. המערער הגיע לזרת האירוע לאחר שהמתלון נזכר בחזה בפעם הראשונה, תקף את המתלון ובהמשך בחר להציג לתקיפה קבוצתית כנגד אדם פצוע הרצעה על הרצפה. גם אם כאשר הגיע למקום ההתרחשויות סבר המערער שהמתלון מכח את אחיו הצעיר ולכן תקף את המתלון, נודעת חומרה יתרה לכך שלאחר שהמתלון נפל אל הקrukע, ואחיו של המערער ذكر את המתלוןשוב ושוב בمبرג תוך שהנאים 3 מכח בו עם קרש, שב המערער וניסה לתקוף את המתלון באמצעות הקרש" על מנת לאפשר או להקל את תקיפת המתלון ע"י נאים 1 ו-3", לשון סעיף 10 לכתב האישום. העובדה ש-כ' הצליח ליטול מן המערער את הקרש, אין בה כדי להפחית מחומרת מעשי המערער; וכפי שצוין בהמשך כתוב האישום, שיוזכר שהמערער הורשע במiosis לו בו על פי הودאותו: "נאשם 2 (המערער, ע"ב) תקף את המתלון שלא כדין כאשר נוכחים במקום שניים או יותר, שחברו יחד לביצוע המעשה בידי אחר או אחדים מהם ועשה מעשה על מנת לאפשר את ביצוע העבירה על ידי נאים 1 ו-3, או להקל עליה" (סעיף 14 לכתב האישום). נוכחותו ומעורבותו של המערערקידמה באופן אtent תקיפת המתלון, והרשעתו בסטייע לביצוע העבירה של גרים חבלה חמורה בנסיבות מחמירות מלמדת כי התוצאה הקשה שנגרמה למתלון היא פונקציה של מעורבות המערער בעניין. זאת ועוד, בהיותו הבגיר היחיד בין הנאים ואחיו הגדל של הנאים 1 שהיה כבן 17 וחצי, ופער הגלים ביניהם כ-5 שנים וכך גם בין המערער והנאשם 3, ניתן היה לצפות מן המערער להפריד בין הנאים ולא להסלים ולעודד את המשך האלימות. וצוין כי בהיות המתלון שרוע על הרצפה, ذكور ומdamם, "נמלטו הנאים מהמקום באמצעות הקטנווע".

אין צורך להזכיר מילים על הצורך בהנישה הולמת ומרתיעה בעבירות של אלימות, ובפרט אלימות שניצחת מעוניין של מה בכר - ובעניינו, מהurat המתלון לנאים 1 על אופן הנגתו, מה גם שתוצאת המעשים כלשון כתוב האישום ותיאור הפגיעה במתלון הביאה לכך ש"המתלון היה בסכנות חיים". תופעה זו, שהולכת והופכת שכיחה יותר, פוגעת בשלום הציבור, זורעת פחד ומיצרת אקלים לא בטוח במרחב הציבורי. אופיין של עבירות אלימות אלה והקלות הבלתי נסבלת של ביצוען מחייבים ענישה חמירה במקרים מעין אלה, באופן שיתן ביטוי ממשי הן להרתעת היחיד להרתעת הרבים (ראו, מני רבים: ע"פ 4454/19 פלוני נ' מדינת ישראל פסקה 26 (30.7.2020); ע"פ 8900/21 מchapagna נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (14.8.2022)).

זאת ועוד, לא מצאתי כי מתחם העונש שנקבע על ידי בית המשפט המחויז חורג מה滿דיניות הנהוגת והראוי בעבירות של אלימות, במיוחד עקב מעשה של מה בך. המערער היה מעורב בביצוע עבירות חמורות, שהעונשים המרובים הקבועים בגין בחוק מצטברים ל-18 שנות מאסר. בהינתן שלמערער ייחס והוא הורשע בסיו' לחבלה חמורה בגין מתחם העונש ההולם של המערער על 12-36 חודשים. כיצד, לעבירות האלימות מופעים שונים, ובהתאם לכך מתחמי העונשה שמופיעים בפסקה בגין עבירות אלו הם מגוונים; משום לכך נקבע כי יש לבחון כל מקרה בהתאם לנסיבותו המוחזות, מידית הפגיעה ולנזק שנגרם (ע"פ 200/13 בرمן נ' מדינת ישראל (5.2.2014)). על כן, ובשים לב למדייניות הנהוגת בפסקה במקדים דומים, אין בידי לקבל את טענת המערער כי המתחם שנקבע על ידי בית המשפט המחויז מבטא סטייה מדיניות העונשה הנהוגת (ראו והשוו: ע"פ 379/15 לי נ' מדינת ישראל (26.7.2015), שם נקבע מתחם עונש הנע בין 24 ל-48 חודשים בגין ביצוע עיקרי של חבלה חמורה בגין מתחם עבירות חמורות; וכן ע"פ 935/14 אוסטרוחובץ נ' מדינת ישראל (30.11.2014)), שם נקבע מתחם עונשה של 3.5 עד 5 שנים מאסר ועונש של 50 חודשים מאסר, בגין ביצוע עבירות גריםת חבלה חמורה בגין מתחם עבירות חמורות על עניין של מה בך). וזכור כי לפי סעיף 40ג לחוק העונשיין, מדיניות העונשה הנהוגה בפסקה מהוות מרכיב אחד מתוך שורה של משתנים שבהם מתחשב בית המשפט בקביעת מתחם העונש ההולם.

11. נוסף על כך, אין בידי לקבל את טענת המערער שלפניו היה מקום להטיל עליו עונש ברף התחתון של מתחם העונשה. בית המשפט המחויז נדרש לכל השיקולים הרלוונטיים, וביניהם העדר עבר פלילי למערער והודאות במשישו בפתח ההליך, לצד תסוקיר שירות המבחן שעמד על הסיכון המשמעותי להישנות עבירות דומות בעבר. מכלול השיקולים הוביל את בית המשפט לגוזר עונש שניצב במרכז מתחם העונשה, ולא מצאתי עילה להתערבות בקביעה זו. אולם תסוקיר המבחן מלמד על מגמה חיובית ועל צעדיו הראשונים של המערער במסלול שיקומי, אך עם זאת ציין בו כי המערער נמצא רק בתחלת דרכו הטיפולי; טוב יעשה אם יתמיד בך, שאז יצא המערער נשכר גם הציבור, אך אין באמור בכך להטיל דו-פי בעונש עליון הורה בית המשפט המחויז או להצדיק הטעבות על ידינו.

12. בית המשפט המחויז אף נדרש לטענת המערער כי בין הצדדים נערך הסכם סולחה. לטעמי, צדק בית המשפט המחויז בקבעו כי יש ליתן מעמד מוגבל, אם בכלל, להסכם הסולחה במסגרת גזירת העונש. זאת ממשם שבפני בית המשפט לא עומדות כל נסיבות הרקע של עריכת הסכם הסולחה, לרבות נתונים בדבר יציבות ההסכם ופעריו הכספיות בין הצדדים לו (ראו: ע"פ 20/7473 מדינת ישראל נ' מחאמיד פסקה 27 (29.6.2021); ע"פ 4406/19 מדינת ישראל נ' סובח פסקאות 21-22 (5.11.2019)). דברים אלה אמורים במיוחד לנוכח הערת בית המשפט המחויז בגין דינים של הנאים 1 ו-3, שלפיה הוריו של הנאשם 1 טענו כי לאחר ההסכם משפחחת המתلون נקטה אלימות כלפים וירתה לעברם; ובלשון בית המשפט שם: "בקשר למקרה שלפנינו, לא ברור כיצד הסכם הסולחה מתישב עם טענת הוריו של הנאשם 1 כי לאחר ההסכם משפחחת המתلون נקטה לדבריה אלימות כלפים ואף ירצה לעברם. עצם העלתה הטעונה, אף בהtupleם מתוכן הדברים, מלמד שאין לתת לסולחה משקל רב. במילים אחרות - לא לסולחה זה פילנו" (ההדגשה שלי, עב').

בדומה לכך, גם אין להתרשם יתר על המידה מעמדת המתلون, שאף שהיא בסכנת חיים לפי עובדות כתוב האישום, התייחס במסגרת עדותו בבית המשפט המחויז למשמעותו של המערער ולנזק שנגרם לו כעוני של מה בך. בית המשפט המחויז הטיל ספק בנסיבות הצהרותיו של המתلون, ומילא אין בבקשתו לשחרר את המערער כדי להקנות מחומרת מעשו של الآخرן.

13. מכלל הטעמים שפורטו, אין הצדקה להתרבות בגין דין של בית המשפט המחויז, ואם תישמע דעתך נדחה את הערעור.

שופט

השופט ר' רון:

אני מסכימה.

שופט

השופט ע' גרשקופף:

איני יכול להסכים לדחית הערעור במקרה זה. לו דעתי הייתה נשמעת, היינו מתערבים ברכיב המאסר בפועל שבגזר הדין ומעמידים את עונשו של המערער על 14 חודשים מאסר, במקום 24 חודשים המאסר שנגזרו עליו. להלן, בקצרה, הטעמים לעמדתי זו.

האירוע בגיןו הועמדו לדין המערער, וכן שני מחוללי האירוע, אחיו וחברו הקטינים (להלן: האח והחבר בתאמה), הוא אכן אירוע אלימות חמורה ומקומם, ותווצרותם קשות וכואבות. יחד עם זאת, המערער אינו נשא באחריות אלא לחלקם באירוע, ואין לגגל עליו את עונן האח והחבר, שעונשם נגזר עליהם כפי מעשייהם ולפי גilm.

אם מתמקדים בפעולות המערער במסגרת האירוע, הרי שהן כוללות את הרכיבים הבאים:

א. המערער הגיע לאירוע בעיצומו, ובסבירו כי אחיו הקטן מותקף על ידי המתלון, שהוא בן גילו של המערער ומבוגר בכ-5 שנים מהאח, מיהר להצטרף לקטטה, כשהוא קורא "מה אתה מרביץ לאח...?", ותקף את המתלון באמצעות קרש (להלן: רכיב א').

ב. בהמשך הדברים, כאשר המתלון נזכר במברג והוכה בקרש על ידי האח והחבר, ניסה אף המערער לתקוף את המתלון, "זאת על מנת לאפשר או להקל את תקיפת המתלון ע"י [האח והחבר]" אך נהדף על ידי אחיו של המתלון, אשר נטל ממנו את הקרש (להלן: רכיב ב').

הרשעתו של המערער היא בתקיפה סתם בנסיבות מחמירות בגין רכיב א', ובסיוע לחבלה חמורה בנסיבות

עמוד 7

מחמיות בגין רכיב ב'. הרשעה זו היא בעקבות עסקת טיעון, והשאלה העומדת לפנינו הינה אם עונש המאסר שנגזר על המערער, 24 חודשים מאסר בגין שני רכיבי המאשים הללו - הולם.

בית המשפט קמא מצא כי מתחם העונשה המתאים למשעי המערער הוא 12-36 חודשים מאסר, וכי יש למקומו באמצע המתחם, דהיינו לגזר עליו 24 חודשים מאסר. סבורי כי בכר יש חומרה יתרה, בהינתן מידת מעורבותו של המערער באירוע ומאפייניו. כך משלושה טעמים:

ראשית, המתחם אותו קבע בית משפט קמא ביחס למשעי המערער נראה לי מופרז, במיחוד ככל שהדבר נוגע לטוווח העליון, אשר בעניינו אינו הולם את היקף מעורבותו של המערער בנסיבות ואת המנייע שהביא אותו להצטרכם. רכיב א' בהतנהגות המערער הוא מעשה תקיפה באמצעות קרש, אשר נעשה כאשר המערער סבר שאחינו הקטין מותקף על ידי אדם המבוגר ממנו בחמש שנים, ולא תכנן מוקדם. זאת, מבלי שידע (כר יש להניח לטובתו) שאותו אדם נזכר קודם לכן על ידי האח, ולבטא מה הניע את האח ליזום את משעי האלים. ספק בעניין אם בגין מעשה שכזה ניתן להטיל עונש העולה על מספר חודשים מאסר. רכיב ב' הוא מעשה חמור יותר, של ניסיון לתקוף את המתлонן באמצעות קרש שעשו שהוא נזכר ומותקף על ידי האח והחבר. המערער הודה שניסיון זה, למורת שלא העלה תוצאות כשלעצמם, סייע לגורימת הפגעות הקשות במתلونן. עם זאת, קשה לראות כיצד סייע שכזה, עם כל היכור שבו, מצדיק עונש מאסר ממושך. לאור זאת, המתחם הרואוי בעניין בגין משעי המערער נמור מזה שגזר בית המשפט קמא, וועמד להתרשםו על 9-24 חודשים מאסר.

שנייה, מיקומו של המערער בתחום המתחם אינו ראוי בעניין. בהינתן גילו הצער, הودאותו והעדר עברו הפלילי, וגם אם מביאים בחשבון את תסקרי שירות המבחן, אני מתקשה לראות סיבה למקם את המערער באמצעות המתחם העונשה הרואוי. כך במיוחד אם מביאים בחשבון את עמדת המתлонן ואת הסכם הסולחה. אכן, מתקבל עליי כי לשיקולים אלה אין לייחס בנסיבות המקירה משקל רב, אך גם אין מקום להתעלם מהם כלל (במיוחד בהינתן שהטענה לאי קיום הסכם הסולחה הועלתה לפני משפטה המתلونן). לפיכך, לדעתו, בשים לב למכלול השיקולים הקבועים בסעיף 40יא לחוק העונשין, התשל"ז-1977, מן הרואוי היה למקם את המערער קרוב יותר לתחתיות מתחם העונשה - בתחתית השלישי השני (לעומדיי ביחס לחובה לפעול על פי הוראות הדין בעניין התוויות שיקול הדעת בעונשה, ולהתערבות ערכאת ערעור במקרה של סטייה מהן, ראו ע"פ 3265/22 פלוני נ' מדינת ישראל (2.11.2022) (דעת מיעוט); ע"פ 8538/18 פרוך נ' מדינת ישראל (7.1.2019)).

שלישית, גם כאשר בוחנים את העונש כ מכלול, הרי שמהטעמים שפורטו לעיל נראה כי העונש שגזר בית המשפט קמא על המערער, 24 חודשים מאסר, אינו הולם את המעשים להם אחראי המערער, הוא ולא האח והחבר. אכן, מעורבותו של המערער באירוע רואה לגינוי חריף, שכן מן הרואוי היה שיישמש דוגמה לאח ולהחבר הקטינים, ויביא להפרדה בין הניצחים, ולא ליבוי המריבה. ואולם, העובדה שהמערער לא השכיל לתקוף במהלך האירוע "UMBAGER אחראי", עם כל הפסול המוסרי שבזה, אינה מאפשרת לכך לו אחירות למעשים שלא נעשו על ידו.

מצרכ הטעמים הללו מוביל אותנו למסקנה כי שגה בית המשפט קמא בגזירת דיןו של המערער, ומן הרואוי היה לגזר עליו עונש של 14 חודשים מאסר, חלף 24 חודשים מאסר שגזר עליו בית המשפט קמא.

שפט

וחולט, ברוב דעתו, לדחות את הערעור כאמור בפסק דין של השופט ע' ברון והשופט ר' רון, נגד דעתו
החולקת של השופט ע' גروسקובף.

ניתן היום, ג' באיר התשפ"ג (24.4.2023).

שפטת

שפט

שפטת

עמוד 9

כל הזכויות שמורות לאתר פסקי דין - verdicts.co.il